

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΝΤΖΑΡΟΣ

Ο ΣΥΝΘΕΤΗΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΑΣ ΥΜΝΟΥ

Γράφω σήμερα για τον Μάντζαρο γιατί στις 25 Μαρτίου όλος ο κόσμος τραγουδάει τον 'Εθνικό μας Ύμνο. 'Αλλά αν ρωτήσετε πώς ήταν αυτός ο ύμνος, τότε γράφτηκε και ποιός είναι ο μουσουργός του, πολλοί θα σας απαντήσουν ότι γνωρίζουν για τον ποιητή του Διονύσιου Σολωμού, αλλά για τον μουσουργό δεν γνωρίζουν τίποτα.

Ο Νικόλαος Μάντζαρος γεννήθηκε στην Κέρκυρα στα 1795 και έλεγετο Νικόλαος Χαλικιόπουλος Μάντζαρος.

Ο πατέρας του 'Ιάκωβος Μάντζαρος ήταν υπαξιωματικός και δικηγόρος. Μόλις ένοιωσε τα μουσικά προσόντα του παιδιού του, το έμπιστεύθηκε για μαθήματα πιάνου και βιολιού στον 'Ιταλό Στέφανο Μορέτι που ήταν πρόθυμος να διδάξει τον μικρό Μάντζαρο, άλλ' άνικανος να τον μύση στην άνωτερη Τέχνη. Εδύταχως έφυγε να έρθη εκείνη την εποχή στην Κέρκυρα ο Ιπότης Βαρβάτης, που ήταν γνωστός στην 'Ιταλία για τα έπιστημονικά και μουσικά συγγράματά του. Και έτσι ο μικρός τότε Μάντζαρος, που ήταν 15 ετών, βρήκε τον κατάλληλο καθηγητή κοντά στον οποίο σπούδασε τρία χρόνια αρμονία και σύνθεση. Κι' έτσι έπειτα έζηκολούθησε μόνος τις σπουδές του και στα 1826 πήγε γεμάτος όνειρα στην 'Ιταλία για να τελειοποιηθ. 'Εκει έγινε μαθητής του γνωστού συνθέτη Ζιγχαρέλλι, που έβγαλε μαθητές τον περιφημο Μπελλίνι και τον Μερκαντάντε. Στο 'Ωδειο Νεαπόλεως ο Μάντζαρος υπό την επίβλεψη του δασκάλου του έκανε

σοβαρές σπουδές και έπειτα γύρισε στην Κέρκυρα. Στα 1835 ο δάσκαλός του Ζιγχαρέλλι έγραψε ένα γράμμα στον Μάντζαρο από τον οποίο σημειώνω τα έξης: «'Εάν έρχοσουν στη Νεάπολη, ή παρουσία σου θα ήταν για μένα παρηγοριά· είσαι ο μόνος που μπορείς να με διαβεχθής γιατί δεν βλέπω κανέναν άλλον που θα μπορούσε να εξακολουθήση τη διδασκαλία μου. Σήμερα που όλα νοθεύονται και πολλοί προσπαθούν να καταστρέψουν τη μεγάλη παράδοση της Ναπολιτάνικης Σχολής, σε σένα μόνον έπιθυμώ να την έμπιστευθώ». Ο Μάντζαρος όμως που αγαποσε την πατρίδα του, προτίμησε τα μη δεχθί την τιμητική αυτή θέση και να μείνη στην Κέρκυρα για να μορφώση μαθητάς, μεταξύ των οποίων διεκρίθη και ο 'Ιταλός Περσάνι με το μελόδραμά του «'Ινέτι ντε Κάστρο» που παίχτηκε στην 'Ιταλία με μεγάλην έπιτυχία.

'Αλλ' ός μιλήσουμε για τον Ύμνο. Ο Ύμνος του Μάντζαρου πάνω σε στίχους του Σολωμοδ άνευγανρίσθη έπισημώς ως 'Εθνικός Ύμνος της 'Ελλάδος μετά την 'Οκτωβριανή μεταπολίτευση και την έγκατάσταση της Νέας Δυναστείας, κατά διαταγή του βασιλέως και μόνον τα τέσσερα πρώτα τετράστιχα, γιατί ο Μάντζαρος συνέθεσε και τις 158 στροφές του ποιήματος για άνδρική Χωροβία με συνοδεία πιάνου. Το έργο τυπώθηκε στα 1873 στο Λονδίνο—ένα χρόνο μετά τον θάνατο του Μάντζαρου—μ' έξοδα των εκεί 'Ελλήνων.

'Αλλο έργο που άγνωσμε επίσης, είναι ή ώδη που έγραψε για τη Μουσική γιορτή της Κρήνης, όταν, στην εποχή του 'Αγγλου 'Αρμιστή ύποστρατήγου 'Αδων, μετέφεραν τα πόσιμα ύδατα στην Κέρκυρα. 'Εχει γράψει 25 εισαγωγές—πολλοί που δεν έξερουν άναφέρουν ότι έχει γράψει 25 συμφωνίες· πρόκειται άνοιχως περί εισαγωγών, διότι συμφωνία άνωμάζου εκείνη την εποχή ή εισαγωγή.

'Αλλο έργο του είναι και ή «'Αφιέ» του 'Οβυσσέως στη νήσο των Φαιάκων» πάνω στους στίχους του Δημητρίου 'Αρλιώτη, καθώς και πλήθος άλλων μελωδιών. Παιδαγωγικά συγγράματα έχει μια Θεωρία της 'Αρμονίας και θαυμάσιες μουσικές κριτικές για το έργο των συνθετών Monsigny και Gretry που έκαναν έντύπωση στη Γαλλία. Έγραψε επίσης και μια λειτουργία όταν χειροτονήθη ο Μητροπολίτης Χρίσανθος και συνέθεσε και μερικούς ψαλμούς του Δαυίδ.

Ποιός έως σήμερα φρόνισε να ταξινομήση την έργασία του Μάντζαρου; Θά μου πούν μερικοί πώς ή μουσική που έγραψε, σήμερα πλέον φαίνεται ότι άνηκε στο παρελθόν. Σ' έναν άλλο όμως τόπο, για τον συνθέτη του 'Εθνικού Ύμνου της πατρίδας τους θα φροντίαν να ταξινομήσουν και να καταστήσουν γνωστό το έργο του είτε έκτελώντας ώρισιμένα μέρη άπ' αυτό, είτε τυπώνοντας μια ξεχωριστή βιογραφία του Συνθέτη. Και δεν θα περιερίζονταν να άναφέρουν με δυο γραμμές μόνο στις διάφορες 'Ιστορίες της Μουσικής το όνομα του Συνθέτη του 'Εθνικού τους Ύμνου, όπως συμβαίνει στις διάφορες 'Ιστορίες που τυπώνονται στην 'Ελλάδα.